

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การนำเสนอภาพขาวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม และความคิดเห็นของนักวิชาการ และนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์บรรณาธิการ บรรณาธิการหน้าหนึ่ง และหัวหน้าฝ่ายภาพภาพ ของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม
2. การวิเคราะห์เนื้อหา
3. การสำรวจความคิดเห็นของนักวิชาการ และนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีต่อภาพขาวหน้าหนึ่ง

การสัมภาษณ์ บรรณาธิการ บรรณาธิการหน้าหนึ่ง หัวหน้าฝ่ายภาพ

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการคัดเลือกภาพข่าว เพื่อนำลงตีพิมพ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์

กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกศึกษาในครั้งนี้ คือ บรรณาธิการ บรรณาธิการหน้าหนึ่ง และหัวหน้าฝ่ายภาพ ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ และข่าวสด มีรายละเอียดดังนี้

- นาย มานิจ สุขสมจิตร ที่ปรึกษาบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ
- นาย ไพฑูรย์ สุนทร บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ
- นาย สุจินต์ รุ่งเรืองกุล บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์
- นาย ปรีชา โพธิ์เล็ก หัวหน้าฝ่ายภาพ หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์
- นาย ฐาгур บุญปาน บรรณาธิการบริหาร , หนังสือพิมพ์ ข่าวสด

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การคัดเลือกภาพขาวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ คำถามที่ใช้สัมภาษณ์จะประกอบด้วย

1. คำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์
2. คำถามที่เกี่ยวกับแนวทางในการคัดเลือกภาพข่าวเพื่อลงตีพิมพ์ลงในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์

3. คำถามที่เกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการคัดเลือกภาพข่าวลงเพื่อตีพิมพ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์
4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อการคัดเลือก และนำเสนอภาพข่าวหน้าหนึ่ง

การวิเคราะห์เนื้อหา

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ภาพข่าวทุกภาพที่ตีพิมพ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชน ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และข่าวสด ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2540 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2540 รวมประชากรทั้งสิ้น 543 ฉบับ

การสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

1. จำแนกหนังสือพิมพ์ออกเป็น 3 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และข่าวสด
2. นำหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับมาแยกออกเป็นรายเดือน ตั้งแต่ เดือนมกราคม จนถึงเดือนกันยายน 2540
3. นำวันที่ของหนังสือพิมพ์ตั้งแต่ วันที่ 1 ถึงวันที่ 31 มาสุ่มอย่างง่าย
4. ทำการสุ่มแบบเจาะจง โดยกำหนดให้ช่วงห่างของกลุ่มตัวอย่างฉบับต่อไป มีค่าเท่ากับ 8 เพื่อให้ได้วันต่าง ๆ ในรอบสัปดาห์ครบถ้วน ตั้งแต่วันจันทร์ จนถึงวันอาทิตย์ ผลการสุ่มได้ภาพข่าวหน้าหนึ่งจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ ชื่อฉบับละ 34 ฉบับ รวมจำนวนสุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 102 ฉบับ

ตารางแสดงผลการสุ่มตัวอย่างฉบับของแต่ละชื่อฉบับของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา

	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	รวม
มกราคม	-	-	-	-	9	17	25	3
กุมภาพันธ์	2	10	18	26	-	-	-	4
มีนาคม	30	-	-	-	6	14	22	4
เมษายน	-	7	15	23	-	-	-	3
พฤษภาคม	25	-	-	-	1	9	17	4
มิถุนายน	-	2	10	18	26	-	-	4
กรกฎาคม	20	28	-	-	-	4	12	4
สิงหาคม	-	-	5	13	21	29	-	4
กันยายน	14	22	30	-	-	-	6	4
รวม	5	5	5	4	5	5	5	34

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การนำเสนอเสนอภาพข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชนนิยม และความคิดเห็นของนักวิชาการ และนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์” ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากภาพข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันประเภทประชาชนนิยม ผู้วิจัยจึงสร้างแบบวิเคราะห์ภาพข่าว โดยแบบวิเคราะห์ภาพข่าวจะประกอบด้วย

1. ลำดับที่ของภาพข่าว
2. การแบ่งภาพข่าวตามลักษณะของภาพข่าวซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่
 - 2.1 ภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ
 - 2.2 ภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า
3. การแบ่งภาพข่าวตามประเภทของข่าว ได้แก่
 - 3.1 ภาพข่าวในพระราชสำนัก
 - 3.2 ภาพข่าวการเมือง การทหาร
 - 3.3 ภาพข่าวเศรษฐกิจ
 - 3.4 ภาพข่าวต่างประเทศ
 - 3.5 ภาพข่าวอุบัติเหตุ ภัยพิบัติ
 - 3.6 ภาพข่าวอาชญากรรม
 - 3.7 ภาพข่าวปัญหาสังคม
 - 3.8 ภาพข่าวบันเทิง
 - 3.9 ภาพข่าวบุคคล
 - 3.10 ภาพข่าวศาสนา
 - 3.11 ภาพข่าวที่แสดงถึงความแปลก พิสดาร
 - 3.12 ภาพข่าวกีฬา
 - 3.13 ภาพข่าวอื่น ๆ
4. แหล่งที่มาของภาพข่าว ได้แก่
 - 4.1 แหล่งที่ได้ภาพข่าวมาจากช่างภาพของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ
 - 4.2 แหล่งที่ได้ภาพข่าวมาจากที่อื่น ๆ ที่ไม่ได้มาจากช่างภาพของหนังสือพิมพ์
5. คุณสมบัติทางกายภาพ ได้แก่
 - 5.1 ความคมชัด
 - 5.2 รายละเอียดของภาพ
 - 5.3 องค์ประกอบภาพดี
 - 5.4 ภาพถ่ายที่จับจังหวะของการเคลื่อนไหวได้ตามอริยาบถตามที่ต้องการ (Action)

6. คุณสมบัติทางด้านเนื้อหา ได้แก่
 - 6.1 ภาพข่าวที่มีความเด่น
 - 6.2 ภาพข่าวที่แสดงถึงความแปลก พิศดาร ความผิดปกติธรรมดา และสิ่งที่หา คู้ ยาก
 - 6.3 ภาพข่าวที่แสดงถึงความเสียหาย
 - 6.4 ภาพข่าวที่แสดงความขัดแย้ง
 - 6.5 ภาพข่าวที่มีองค์ประกอบในเรื่องของเพศ
 - 6.6 ภาพข่าวที่ให้ความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการ
 - 6.7 ภาพข่าวที่สื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อหาข่าว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่ออธิบาย ข้อมูล จำนวนภาพข่าว ลักษณะของภาพข่าว ประเภทของภาพข่าว แหล่งที่มา ของภาพข่าว คุณสมบัติทางกายภาพ และคุณสมบัติทางด้านเนื้อหา
2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ One – way Anova ในการทดสอบ ความแตกต่างของ จำนวน ลักษณะ ประเภท และแหล่งที่มาของภาพข่าวหน้าหนึ่ง

การสำรวจความคิดเห็นของนักวิชาการ และนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักวิชาการ และนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา วิจัยครั้งนี้คือ นักวิชาการด้านวารสารศาสตร์ใน

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- มหาวิทยาลัยรังสิต

กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบโควตาด้านศึกษาด้านวารสารศาสตร์จากมหาวิทยาลัย
ดังที่กล่าวในข้างต้น โดยกำหนดสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 20 จากจำนวนประชากร
โดยแยกเป็นแต่ละมหาวิทยาลัยดังนี้

● จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มีจำนวน	22	คน	สุ่มได้จำนวน	5	คน
● มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มีจำนวน	39	คน	สุ่มได้จำนวน	9	คน
● มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มีจำนวน	68	คน	สุ่มได้จำนวน	15	คน
● มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	มีจำนวน	90	คน	สุ่มได้จำนวน	19	คน
● มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	มีจำนวน	190	คน	สุ่มได้จำนวน	38	คน
● มหาวิทยาลัยรังสิต	มีจำนวน	55	คน	สุ่มได้จำนวน	12	คน
				รวม	98	คน

2. จากนั้น ใช้การสุ่มอย่างง่ายจากตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มในขั้นแรก

กลุ่มตัวอย่างนักวิชาการ ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ดังนี้

ผู้วิจัยได้เลือกนักวิชาการด้านวารสารศาสตร์โดยแบ่งตามมหาวิทยาลัยดังนี้

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นาย มานพ แยมอุทัย
นาย ชวลิต เขคม
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นาย กมล ฉายาวิณะ
นาย ชวลิต ปัญญาลักษณ์
นาย พจนา ฐูปแก้ว
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นาย สุชาติ ดาวสุโข
นาย ไพโรจน์ กฤษจันทร์
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
นาย ไศภน กัณหะเสน
นาย ประภาส นวลเนตร

- มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
นาย ชีรนิต ชำรงวิณิชชัย
นาย ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์
- มหาวิทยาลัยรังสิต
นาย ฐิติ วิทยสรณะ
นาย กฤษณ์ ทองเลิศ
รวมทั้งสิ้น 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้น โดยการค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และหนังสือต่าง ๆ รวมทั้งการแนะนำโดยอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นแบบสอบถามที่มีทั้งคำถามที่เป็นชนิดปลายเปิด (Open-ended Question) และที่เป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) คำถามปลายเปิด มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อภาพข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชนนิคม

หลักเกณฑ์ในการให้คะแนน

การให้คะแนนของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อภาพข่าวหน้าหนึ่ง มีดังนี้

- 5 คะแนน สำหรับคำตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 คะแนน สำหรับคำตอบ เห็นด้วย
- 3 คะแนน สำหรับคำตอบ ไม่แน่ใจ
- 2 คะแนน สำหรับคำตอบ ไม่เห็นด้วย
- 1 คะแนน สำหรับคำตอบ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การพิจารณาระดับของความคิดเห็นที่มีต่อภาพข่าวหน้าหนึ่ง พิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ น้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วย หรือ น้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ไม่แน่ใจ หรือ ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย หรือ มาก
- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ มากที่สุด

เกณฑ์คะแนนของการประเมินคุณสมบัติภาพข่าวหน้าหนึ่ง

5	คะแนน สำหรับภาพข่าวหน้าหนึ่งที่มีคุณสมบัติ	ดีมาก
4	คะแนน สำหรับภาพข่าวหน้าหนึ่งที่มีคุณสมบัติ	ดี
3	คะแนน สำหรับภาพข่าวหน้าหนึ่งที่มีคุณสมบัติ	พอใช้
2	คะแนน สำหรับภาพข่าวหน้าหนึ่งที่มีคุณสมบัติ	ไม่ดี
1	คะแนน สำหรับภาพข่าวหน้าหนึ่งที่มีคุณสมบัติ	ไม่ดีมาก

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบคำถามแต่ละข้อ แต่ละตอนว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการ และคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่ จากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง ให้สละเวลาตอบแบบสอบถาม และขอรับคืนทันทีที่ทำแบบสอบถามเสร็จ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในส่วนของการสำรวจทัศนคติของนักวิชาการ และนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์นี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนตัว และความคิดเห็น
2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test ในการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อภาพข่าวหน้าหนึ่ง ระหว่างนักวิชาการ และนักศึกษา

การประมวลผลข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถาม และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติตามที่ต้องการ